

for en Kirke, det er en Stilling, som paa ingen Maade kan forenes med det Tilfagn, der er givet Folketirken i Grundloven, med den Betsværelse af Kirkens Væsen og Ret, som deri er indeholdt. Jeg troer, at der selv iblandt de Medlemmer af Thinget, som ved deres Forslag og Frihedsfordringer have naaet, hvad de have ønsket, maa findes ikke saa, som er kjende, at der er Noget i den hele Behandlingsmaade, den hele Afgjørelse af denne reent kirkelige Sag, som ikke er i sin gode Orden, og jeg troer, at denne Sags Historie vil afgive et vigtigt, ja et uafviseligt Beviis for den paa-trængende Vigtighed og Nødvendighed af, at Folketirken erholder sin Forsatning ordnet ved Lov. — Hvad mig personlig angaaer, staaer der nu Intet tilbage for mig i denne Sag uden at stemme imod dette lille Lovudkast, der anmelder sig som et Anhang til Anordningen. Jeg ønsker derved at vise, at jeg paa enhver Maade vil holde mig fri for al Meddeeltighed i den Fremtid, som nu, saavidt jeg seer, er aabnet for vort kirkelige Liv, aabnet for alle yderligere Frihedsfordringer, som ikke ville kunne afvises, efterat det er kommet saa vidt, som det er.

Kirke- og Underviisningsministeren: Den ærede Landsthingsmands Fremstilling af min Fremgangsmaade i denne Sag ligger af en heel Deel Skjævhed. Der blev under forrige Rigsdagssession indbragt et privat Lovforslag i det andet Thing om Ordningen af denne Sag. Medens det var under Forhandling, indhente jeg vedkommende Biskoppers Erklæring om Sagens Realitet. Det er ikke muligt, at man under en Sags Forhandling i en lovgivende Forsamling kan lade være at udtale sig, da man som Minister har den Pligt i en vis Forstand at lede Forhandlingerne, da det er et væsentligt Moment ved disse at kjende, hvorledes Regjeringen stiller sig til Sagen. Jeg var derfor nødt til i Sagens Realitet at tage min Beslutning. Denne blev først tagen, efterat der var givet vedkommende Biskopper Leilighed til at høre sig. Jeg havde Erklæringer fra dem Alle, inden jeg dannede min endelige Mening om Sagens Ordning, og derpaa udtalte jeg mig med Hensyn

til dens Realitet under Behandlingen af den i det andet Thing. Da nu Sagen atter blev optagen, efterat Rigsdagens Forhandlinger vare endte, var der ikke længere for mig Spørgsmaal om Realiteten, men kun om Formen, og det var derfor alene om dette Formspørgsmaal, at jeg derpaa anden Gang henvendte mig til Biskopperne og bad dem om deres Mening. Om dette Punkt, om Formen ere de altsaa nu blevne hørte, efterat de, som anført, tidligere ogsaa vare hørte om Realiteten, og med Hensyn til dette Punkt, Formen, har jeg tiltraadt, hvad der er ytret af Biskopperne, og jeg haaber at skulle vise, at jeg skal fastholde denne Tiltrædelse. Hvad nu Realiteten angaaer, da gif de Fordringer, der vare fremsatte i det i det andet Thing fremlagte Lovforslag, videre. Det, som er gjort gjældende af Regjeringen, er et Mæglingsforslag. Det eneste Punkt, hvorom der har været en Meningsforskiel i Realiteten — jeg maa gjentage det — er det, at Vedkommende meente, at det ikke burde udtales i den kongelige Anordning, at Administrationen kunde bevilge Begjæringer om at faae Altergang forrettet i en anden Kirke, og at jeg derimod meente, at der var Anledning til at udtale det. Med Hensyn til Altergangen er der ikke ved den kongelige Anordning givet noget Medlem af Kirken en større Ret, end han tidligere havde efter de bestaaende Forhold; thi man kunde ogsaa da faae Administrationens Tilladelse til at benytte sin egen Sognekirke til Altergang; der er kun, det indrømmer jeg, tilkjendegivet en Tendents, en vis Retning hos Administrationen derved, at man har optaget den paagjældende Bestemmelse i den kongelige Anordning. Man vil maaffee sige, at man ligesaa godt kan slaae en Streg over det og sige, at det betyder ikke Noget, at det afhænger af Biskoppernes og Ministeriets Tilladelse; men dertil siger jeg: Det staaer i Anordningen og det har sin fulde Betydning, hvad enten man anerkjender det eller ikke, at Brugten af egen Sognekirke til Altergang er gjort afhængig af specielt Samtykke af Administrationen. Der er derfor ikke den himmelvide Forskiel, som den ærede Taler paastod, mellem hvad Ministeriet har gjort og det, de indkomne Erklæringer gif ud paa. Jeg har overveiet Spørgsmaalet med